

▣ XV AIEJI ▣ **WORLD CONGRESS** ★ **CONGRÈS MONDIAL**

▣ III ESTATAL ▣ **CONGRÉS DE L'EDUCADOR SOCIAL** ★ **CONGRESO DEL EDUCADOR SOCIAL**

BARCELONA - 6-9 JUNY 2001



PROPOSTES PER A OPTAR A LA PRESIDÈNCIA DE L'ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL D'EDUCADORS SOCIALS (AIEJI)

Antoni Julià

AMB EL SUPORT DE:



**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Barcelona,
la ciutat de les persones
Ajuntament  de Barcelona



Socrates



AMB EL PATROCINI DE:



1. PRESENTACIÓ

L'existència de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI) com a associació professional és una necessitat, que s'ha fet evident al llarg dels 50 anys d'història de la nostra organització. El col·lectiu professional d'Educadors Socials de Catalunya junt amb el de la resta de l'Estat Espanyol, al qual represento en aquesta candidatura, ho ha constatat durant el llarg temps en que s'ha anat configurant com a col·lectiu fins arribar a la concreció dels Col·legis Professionals. Simbòlicament, la seva existència, permet sentir a les organitzacions de cada país que formen part d'un grup professional internacional, que no estan soles, i que estan construint un col·lectiu professional de gran abast. Per això, des del col·lectiu de l'Estat Espanyol es veu clar que si no existís una associació d'àmbit professional, s'hauria d'inventar. La seva existència ha obligat el nostre col·lectiu a estar present en l'AIEJI des del moment que un cop constituït i amb una organització suficientment sòlida, podia assumir els compromisos que significa estar actiu en l'associació internacional. El creixement regular de l'associacionisme a Catalunya, que actualment és a 4.500 persones i en la totalitat de l'Estat espanyol uns 12.000 associats (encara que, potencialment, és d'uns 50.000), ens permet ser representatius del desenvolupament que la nostra professió pot tenir en el món. Però a més del valor simbòlic de pertinença, aquest valor de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI) ha d'augmentar per la qualitat i la importància dels valors que practica, de les accions que realitza i del creixement de la professió que potencia.

La presentació de la meva candidatura a la Presidència de l'AIEJI per part del meu col·lectiu, és avalada perquè està treballant en les tres direccions: valors, accions i creixement professional. L'impuls del nou període 2001-2005 de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI) ha d'estar impregnat de bones idees i de bons propòsits, i el fet que en aquests moments teniu a les vostres mans aquest document i el que va elaborar Arlin Ness, és un bon indicador del fet que s'inicia bé aquest període. Però, de res no serveixen les brillants proclamacions plenes de correcció (moltes vegades estèrils i ineficaces) si no van acompanyades de bones dosis d'autocrítica de les diferents tradicions que la nostra organització porta en sí.

2. BREU ANÀLISI DEL MANDAT DEL COMITÈ EXECUTIU 1997-2001

Per això no puc començar aquest document de postulació a la Presidència de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI) sense fer una breu anàlisi del funcionament del Comitè Executiu sortint que, per ser aquesta la meva primera i única experiència de vinculació orgànica amb l'associació Internacional, em situa en posició favorable per fer propostes pel nou període.

Si revisem l'execució del Mandat realitzat per l'Assemblea General de la nostra associació en el Congrés de Brescia, veurem que el resultat és més aviat feble

i que alguns dels punts importants del mandat per a assolir els objectius estatutaris (com el primer i el quart)¹ han quedat buits o amb realitzacions insignificants; el punt sis², important per tal de reforçar el prestigi de l'Associació, per a poder complir millor els seus objectius, ha quedat pràcticament sense desenvolupar. Tres punts sense desenvolupar d'un mandat de set punts, representa un resultat pobre.

L'encàrrec que ha sorgit en el Congrés de Brescia, de promoure un Col·loqui o una reunió de les Associacions europees d'Educadors Socials, tampoc s'ha dut a terme.

Si fem un repàs de les actes de les reunions del Comitè Executiu, veurem que un alt percentatge dels temes tractats és dedicat al funcionament intern i que els temes d'ordre extern estan molt poc desenvolupats.

La producció escrita d'aquest període, susceptible de ser referent per a l'Educació Social en el món, es concreta en les Actes del congrés de Brescia, en l'Informatiu realitzat després de cada reunió, dirigit a tots els socis, i EN el treball de resum sobre Codis deontològics.

3. PROPOSTA

Concebo la Presidència de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI) com un càrrec que, a més de complir les funcions regulades en els Estatuts, ha d'impulsar, animar, coordinar i vetllar per l'execució de totes les tasques que realitzen les persones, les comissions i les missions del Comitè Executiu o de qualsevol dels socis a qui s'encarreguen tasques concretes que emanen de l'Associació

La meua proposta per a optar a la Presidència passa, en primer lloc, per afirmar de forma inequívoca la vocació d'organització professional de la nostra Associació i afirmar igualment la vigència actual dels objectius que figuren en els seus Estatuts.

Proposo una doble dinàmica organitzativa en funció dels objectius que l'Associació vulgui assolir: una interna i una altra, externa.

3.1. Elements de dinàmica interna

¹ Punt 1 del Mandat: Defendre les institucions d'educació social i els serveis socials amb la intenció de preservar els interessos dels usuaris i de satisfer les seves necessitats. Això s'ha de fer de manera que els serveis socioeducatius siguin de qualitat i millorant, de forma general, la professió en els aspectes laborals i formatius.

Punt 4 del Mandat: Desenvolupar una xarxa ben estructurada, i millorar les iniciatives i les possibilitats d'intercanvi de cada educador

² Punt 6 del Mandat: Millorar els contactes i les iniciatives concretes lligades al rol de la AIEJI en qualitat de organització no governamental i òrgan consultiu en el la si de l'ONU i principalment l'UNICEF i l'UNESCO. L'AIEJI ha d'adoptar una actitud més ofensiva i visible en el debat polític relacionat amb els grups marginats i als insuficients serveis socioeducatius que les concerneixen.

Bàsicament dos: impulsar uns dels valors de la professió, i nou plantejament econòmic.

3.1.1. *Valors a impulsar.* El valor simbòlic de l'AIEJI augmentarà si se practiquen alguns dels valors comuns al desenvolupament professional dels educadors socials. Així doncs, si sóc elegit President, impulsaré en totes les accions de la nostra associació els valors següents:

- *Pluralitat.* Per a fomentar el coneixement, el reconeixement i l'articulació de les diferents sensibilitats dels educadors de les diferents parts del món, sense cap reticència ni discriminació.
- *Obertura.* Per a posar a l'abast de tots els associats els recursos necessaris per que el funcionament diari de l'associació sigui democràtic i plural.
- *Transparència.* Per a exercitar la democràcia real i facilitar la lliure circulació de la informació entre tots els associats.
- *Participació/Implicació.* Per que tots els membres se sentin implicats i participants en les discussions, elaboracions i decisions dels temes que l'associació gestiona.

3.1.2. *Metodologia para el impulso de estos valores*

- *Pluralitat.* Som plurals pel simple fet de ser internacionals. Però s'ha d'anar més enllà: En l'aspecte continental la nostra organització és eminentment europea; en l'aspecte de les influències, la nostra organització està més vinculada al grup dels països del nord. Desenvolupar la pluralitat significa apostar per potenciar la organització dels altres continents i les altres zones d'influència, de forma que la organització sigui més plural i, per consegüent, més rica.

En el Comitè Executiu això s'ha de traduir en el coneixement intern de l'estat de la professió (Associacionisme professional, dinàmica que continua, formació existent i nivell acadèmic que posseeix) de cadascun dels països representats. També comptar amb tots els països associats pels grans temes de l'Associació Internacional.

- *Obertura.* Si sóc elegit President vetllaré escrupolosament que les convocatòries d'accions de l'associació arribin a tots els socis i estimulin la seva participació i la dels associats de base de les organitzacions professionals.

En el Comitè Executiu això s'ha de traduir en que tots els participants en l'òrgan de direcció de l'associació tinguin responsabilitats i que tots els membres estiguin informats regularment del desenvolupament d'aquestes responsabilitats.

- *Transparència.* En aquest sentit impulsaria la creació d'òrgans de difusió i d'opinió àgils i propers als educadors de base que permetin la participació de tots els associats que ho vulguin en els temes de DEBAT.

Aquest valor, actualment, és realitzable impulsant la utilització metòdica i sistemàtica d'Internet a través de la pàgina web de l'AIEJI, la de tots els socis que en disposin, i del correu electrònic.

Qualsevol soci comissionat haurà d'utilitzar aquest recurs tècnic per que el seu encàrrec es pugui difondre i sigui objecte de discussió, d'elaboració i de presa de decisions.

En el Comitè Executiu això s'ha de traduir en una nova organització de les reunions que, en raó del seu elevat cost econòmic, proposo que es redueixin a una reunió anual de tres dies, buscant els recursos per disposar de traducció simultània, substituint l'altre reunió per trobades en Internet, reunions per temes especificats anteriorment via xat o correu electrònic o videoconferència. També proporcionant una documentació ordenada i suficient de totes les reunions i accions realitzades per cada membre del Comitè Executiu.

- *Participació/Implicació.* Proposo complir aquest valor promovent-lo a través de fòrums de discussió via Internet, un congrés virtual l'any 2003, fent un seguiment de les conclusions del congrés de Barcelona, i intentant, com a mínim, una Assemblea General a través d'aquest mitjà i a la mateixa data. Això, sempre que hi hagin temes d'interès per l'entitat.

En el Comitè Executiu el valor de la transparència existirà si s'assumeixen els valors de la pluralitat, de l'obertura i de la transparència, assenyalats abans.

3.1.3. *El plantejament econòmic*

- *Potenciar la riquesa de l'AIEJI per tal d'obtenir recursos.* El plantejament econòmic desenvolupat per la nostra organització se sustenta a través de dos canals:
 - Les quotes dels socis,
 - Els donatius que realitzen persones y/o organitzacions.

Tots dos canals són aleatoris, ja que el primer depèn de les possibilitats de cada membre en el moment del pagament de les quotes y el segon dels interessos de les persones i de les organitzacions donants.

Sense prescindir de cap d'ells, proposo iniciar el treball per a assolir una nova via de finançament de l'Associació Internacional a través del desenvolupament de les capacitats tècniques que, sense cap dubte, té la nostra organització, treballant per obtenir la realització de programes dels organismes internacionals³.

Optar per aquest fórmula requereix un canvi en el funcionament de l'Associació i, per consegüent, del Comitè Executiu, al que s'ha d'exigir una actitud molt més activa, ja que el finançament requereix un treball –que inicialment hauria de realitzar l'òrgan de govern de l'associació– que al seu torn reverteix en recursos econòmics, els quals permeten una organització molt més activa de l'associació.

- *La previsió pressupostaria.* Malgrat les dificultats que representa construir un pressupost amb els canals d'ingressos actuals, la nostra associació ha d'elaborar durant els mesos de setembre i octubre, una previsió pressupostaria per l'any següent, en la qual quedaran establertes les línies d'actuació de per l'any següent; aquestes línies s'han de sotmetre a la consideració dels associats a través d'Internet.

El pressupost ha de ser la síntesi dels ingressos probables i de les intencions d'actuació de l'associació, per a les quals sigui possible buscar altres fonts d'ingressos que els dos canals assenyalats al principi d'aquest apartat.

El pressupost ha d'estar cenyit a uns percentatges entre dos grans capítols els quals han de ser respectats:

- Capítol de funcionament de l'entitat, 50%,
- Capítol de les accions a desenvolupar, 50%

³ Com exemple anoto a continuació els programes que en el dia d'avui, la Unió Europea (com a realitat més propera al meu país) es planteja, i dels quals l'AIEJI podria beneficiar-se:

- Daphne En l'àrea 1 Creació i reforç de les xarxes a escala europea per tal de promoure i coordinar la informació i les accions per a combatre la violència contra dones i nens.
- .Sócrates II. En l'àrea denominada Grundtvig per a fomentar la dimensió europea de l'educació permanent, promovent la innovació y millorant l'aprenentatge per a adults que permeti una millora de la inserció professional.
- Equal. En l'àrea denominada d'igualtat d'oportunitats per a homes i dones amb l'objectiu de reduir els desequilibris entre tots dos sexes i donar suport a l'eliminació de la segregació en el treball.
- Lluita contra la discriminació. En l'àrea denominada Cooperació Internacional i Promoció de xarxes Europees.
- Fondo social Europeu. En l'àrea denominada de promoció de la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat laboral amb especial atenció als grups socialment exclosos.
- Leonardo da Vinci II. En l'àrea de mobilitat que dona suport als projectes de mobilitat destinats a persones que estan realitzant una formació professional, especialment joves i també formadors.

S'haurien d'anotar els programes de les altres organitzacions internacionals que desenvolupen programes per a atendre les poblacions amb las quals treballen els educadors socials.

4. ELEMENTS D'ORDRE EXTERN

La nostra organització realitza accions cap a l'exterior a mesura que van sorgint necessitats i en el moment que sorgeixen. El desenvolupament d'aquestes accions han de ser objecte d'un pla elaborat a partir d'un sondeig (enquesta, qüestionari...) entre tots els membres associats. Això ens permetrà donar algunes respostes a més d'implicar els interessats⁴, dirigides a les necessitats dels nostres socis. De totes maneres, a partir de l'experiència d'aquests quatre anys en el Comitè Executiu, les meves intencions en cas de ser elegit President, apuntarien en aquestes direccions, encara que les accions concretes haurien decidir-se en el Comitè Executiu.

4.1. L'associacionisme professional

Estem convençuts de la necessitat de la figura professional de l'Educador Social en qualsevol part del món, necessitat que no procedeix d'un interès corporatiu sinó de l'existència de les necessitats i de les poblacions a les quals se dirigeixen els professionals.

L'evolució dinàmica de la nostra professió ha demostrat, durant els últims trenta anys, la seva capacitat de respondre a noves necessitats que sorgeixen de les noves realitats socials impulsant polítiques socials més justes i solidàries, i fent emergir noves formes d'atenció directa com els educadors de carrer, els educadors de serveis socials d'atenció primària, els educadors de serveis socials d'inserció laboral.

Coneixem les dificultats que aquesta figura professional te a l'hora de configurar-se i d'establir-se, en molts països, per ignorància o per interessos polítics, administratius o corporatius d'altres professions.

Si sóc elegit President, impulsaré que l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI):

- Promogui i sostingui la funció dels Educadors Socials, promovent i sostenint les seves associacions professionals estiguin on estiguin.
- Ofereixi activament una referència clara del que entenem per educador social als col·lectius d'educadors embrionaris de vegades no identificats com a tal, amb noms diversos, i segurament no organitzats

⁴ Recordem la intervenció crítica del Pare Franck en la Reunió del Comitè Executiu de Paris: *...Nosaltres ens preguntem molt seriosament quin és l'objectiu de l'AIEJI ja que vam pagar la quota i no vam rebre res a canvi.* (Extracte de l'Acta de la Reunió del C.E. a Paris, maig 1998)

- Produeixi i promogui una cultura que situï l'Educació Social en el centre de polítiques socials contra les desigualtats, la pobresa, la marginació i la il·legalitat⁵.

4.1.1. *Les Oficines per zones geogràfiques*

- *Les noves zones.* Ha de ser funció del Comitè Executiu vetllar per les formes en les que la professió es desenvolupa i les dificultats que es troba en cada sector geogràfic on sabem que existeix algun col·lectiu professional per embrionari que sigui. Repartir aquesta feina per zones geogràfiques permet una delimitació i un millor coneixement del tema.

En el proper període, amb la celebració del XVI Congrés AIEJI en Montevideo, penso que hem d'impulsar la creació d'una oficina en aquella zona geogràfica. Durant molts anys l'AIEJI ha intentat establir una Oficina a Amèrica llatina, el període 2001-2005 pot permetre la creació d'un nucli estable en aquesta regió. La preparació del congrés de Barcelona ha donat pistes reveladores de nuclis d'educadors socials en altres llocs del món, com Austràlia.

- *La revisió de les Oficines actuals.* Proposo una revisió de les actuals oficines continentals que s'hauria de realitzar en dues direccions:
 - En funció de la dimensió, les zones massa extenses. Segurament, una zona continental es excessiva per poder coordinar les diferents accions que en elles es poden desenvolupar.
 - En funció del tipus de treball a realitzar. En aquest punt em refereixo a l'informe presentat pel responsable de l'oficina d'Amèrica del nord⁶ que veu inútil en el continent nord-americà la funció d'una Oficina continental per les característiques particulars que s'haurien de desenvolupar per tal d'introduir la figura professional de 'Educador Social en aquella zona.

El fet que a Amèrica del nord no s'hagi aconseguit ni la formació ni l'associacionisme professional dels Educadors Socials (exceptuant la zona del Quebec a Canadà) després de moltes temptatives durant molts anys, evidencia la necessitat d'estudiar una altre possibilitat que l'Oficina Continental.

⁵ Aquesta promoció de la professió ha de ser respectuosa amb el desenvolupament conceptual que cada zona geogràfica ha realitzat durant la seva història amb la intenció manifesta d'enriquir el coneixement que la nostra professió ha elaborat en el temps.

⁶ BARNES, Herbert. Rapport to AIEJI Executive Board from American Bureau for Executive Board Meeting. Copenhaguen, May 13-14, 2000.

4.1.2. *Les iniciatives en curs.* Després d'haver vist els resultats obtinguts fins ara i atesa la nova conjuntura política, proposaré continuar i ampliar, si fos necessari, les iniciatives que s'han desenvolupat durant aquests últims anys tant a Àfrica com a Amèrica llatina.

4.1.3. *El Congrés 2005.* La decisió que han pres els nostres companys uruguaïans de promoure Montevideo com a seu del XVI Congrés de l'AIEJI em permet pensar que durant el proper període serà el moment idoni per a conèixer les realitats d'aquesta zona tant en relació a les accions que es realitzen com a les elaboracions de coneixement en Educació social que s'han desenvolupat.

La celebració d'un Congrés en aquesta zona geogràfica haurà de servir per fer aproximacions conceptuals entre allò que a Europa en diem Educació Social y allò que, majoritàriament, en aquests països en diuen Educació Popular.

4.1.4. *La recuperació d'un estatut formal amb la UNESCO.* Finalment, penso que la nostra organització ha de recuperar un estatut formal amb la UNESCO promovent activitats amb aquest organisme. La pèrdua de l'estatut consultiu va ser una pena, l'obtenció d'un estatut d'organisme amb relacions formals amb la UNESCO no pot esperar més.

Toni Julià

Aquest projecte s'ha dut a terme amb el recolzament de la Comunitat Europea.

El contingut d'aquest projecte no reflecteix necessàriament les opinions de la Comunitat Europea, ni implica cap responsabilitat per part seva.